

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

**на дисертаційну роботу Криворотенка Олега Олеговича на тему
«Потенціал інноваційного бізнес-партнерства в стратегуванні розвитку
промислового підприємства», представлену на здобуття наукового
ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент**

Актуальність теми наукового дослідження

Ефективне здійснення інноваційної діяльності передбачає впровадження стратегічного управління, яке є діяльністю з досягнення важливих довгострокових цілей системи в умовах зовнішнього середовища, яке постійно змінюється, шляхом зміни стану самої системи. Основними елементами стратегічного управління є підприємство та зовнішнє середовище. Зовнішньому середовищу, яке є динамічною системою, властиві постійні зміни. Підприємство, як складова даної системи, повинне завжди оперативно реагувати на такі зміни. Саме тому успіху можуть досягнути не ті підприємства, які здатні сформулювати вдалу стратегію, а такі, які здатні вчасно адаптувати її згідно із змінами. У зв'язку із цим, стратегічне управління інноваційною діяльністю є досить актуальним для вітчизняних підприємств.

Водночас, зважаючи на динаміку інноваційної діяльності в Україні, можна стверджувати, що саме кризові явища в економіці сприяють інноваційній активності підприємств, метою якої є: вихід з існуючого становища, виживання, бажання досягти нових рівнів господарювання. При цьому їм не завжди вистачає внутрішніх ресурсів. Що обумовлює необхідність шукати зовнішні ресурси та бізнес-партнерів, використовуючи їх інноваційний потенціал. З такої точки зору тема дисертаційної роботи, обрана Криворотенком О.О., є актуальною та такою, яка потребує свого розкриття із формуванням нових результатів та наукових ідей.

Дисертаційна робота виконана згідно тематиці НДР Державного університету «Одеська політехніка» (раніше – Одеського національного політехнічного університету) в напрямку інноваційних трансформацій.

Ступінь достовірності та обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Повнота відображення висновків і пропозицій дисертації в опублікованих роботах

Наукові положення та отримані результати, які викладені у дисертаційній роботі Криворотенка О.О., мають необхідні підтвердження щодо їхньої достовірності та обґрунтованості. Підтвердженнями результатів та висновків дисертації виступають:

- використане теоретичне підґрунтя дослідження у вигляді положень теорії стратегічного управління підприємств, інноватики, наукових праць вітчизняних та іноземних вчених з проблематики інноваційної діяльності, бізнес-партнерства, економічного оцінювання результативності та ризиків інноваційної діяльності, використанням матеріалів чинного законодавства і

нормативно-правових актів, даних державної служби статистики України, результатів власних досліджень (разом 189 наукових інформаційних джерел);

- застосовані загальні (порівняння, систематизація, логічний, діалектичний, узагальнення, графічний метод) та спеціальні (емпіричного дослідження, проблемно-цільового, класифікаційно-аналітичного та статистичного аналізу, причинно-наслідковий та проблемно-орієнтований аналіз, метод аналізу ієрархій, економіко-математичного моделювання, інструментів аналізу Microsoft Excel) методи й прийоми наукового пізнання, використання яких під час проведення дослідження є доречним та коректним й відповідає нормам наукового методу пізнання;

- апробація результатів дослідження на 4-х міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях за 2017-2020 роки;

- висвітлення положень та результатів дослідження у спеціалізованих фахових виданнях, у тому числі закордонних та українських виданнях, які входять до наукометричних баз даних: 12 наукових праць, з яких: 3 колективних монографії, 3 статті у наукових фахових виданнях України, що включені у міжнародні наукометричні бази, 1 статті у науковому періодичному виданні іншої держави, що індексується у міжнародній наукометричній базі Scopus, 4 тези доповідей на науково-практичних конференціях;

- робота виконана у відповідності до планів науково-дослідних робіт Одеського національного політехнічного університету як складова тем: «Методологія та управлінський інструментарій забезпечення економічно-безпечного інноваційного розвитку підприємств промислового сектора на основі інтеграції освіти, науки та виробництва» (номер державної реєстрації 0115U000408, №692-82, 2016-2017 рр.), «Економічне оцінювання та обліково-аналітичне забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності та економічної безпеки на мікро- та макрорівні» (номер державної реєстрації 0116U006740, № 113-82, 2016-2019 рр.);

- впровадження результатів дисертаційної роботи на вітчизняних промислових підприємствах, а також у навчальному процесі Одеського національного політехнічного університету МОН України, про що є відповідні акти та довідки.

Отже, враховуючи наведене, є підстави зробити висновок про достатню обґрунтованість та достовірність положень, висновків та результатів дисертаційної роботи Криворотенка О.О.

Основні наукові результати дисертації

Основні наукові результати дисертації такі:

1. Автором розвинені теоретичні засади стратегічного управління підприємством за рахунок структурної характеристики та типологізації його загальної стратегії, які: обґрунтовують наявність у кожного елементу загальної стратегії функціональних ознак інноваційної стратегії, що визначає підпорядкованість інноваційної стратегії загальній; визначають специфічні

риса стратегії промислових підприємств такі як: стандартний тип управління (стратегічний, поточний, оперативний), дещо звужені стратегічні пріоритети (технологічний, маркетинговий, кон'юнктурний, реінжиніринг), тривалі строки інноваційних стратегій (довго- та середньо-строкові); висвітлюють роль і завдання процесу стратегування відповідно інноваційної стратегії підприємства.

2. Оригінальним є авторський підхід до теоретичних засад формування інноваційної стратегії промислового підприємства за умов бізнес-партнерства, який враховує вплив життєвого циклу інновацій на процес формування інноваційної стратегії підприємства. Це уможливило: 1) повне дослідження процесу формування інновації в аспекті часу, а його характеристик – в аспекті стратегічного планування; 2) швидке визначення етапів інноваційної стратегії, актуальних для них чинників за їх впливовістю та силою.

3. Автор доповнив науковий базис інноваційної діяльності промислових підприємств в частині: розширення блоку факторів, що впливають на ефективність їх інноваційної стратегії за рахунок чинників, притаманних результативності малих підприємств в сфері інноваційних стратегій та бізнес-партнерства.

4. До результатів роботи, які представляють наукову новизну, варто віднести розроблені моделі. Концептуальна модель механізму стратегування інноваційної стратегії промислового підприємства демонструє: присутність інноваційного чинника в кожному елементі стратегічного управління; застосування рівня управління як додаткову ознаку елементів механізму стратегування, які утворюють стратегічний, поточний, оперативний простори взаємодії; ієрархічність стратегування як процесу. Узагальнена модель механізму використання потенціалу інноваційного бізнес-партнерства, спирається на принципи: необмеженого інноваційного розвитку, часової актуальності використання потенціалу інноваційного бізнес-партнерства, паритетності цілей інноваційного розвитку партнерів.

5. Обґрунтовано та рекомендовано інструментарій методичного підходу до оцінювання результативності реалізації інноваційної стратегії машинобудівного підприємства, яким є показники оцінювання результативності (ефективності) реалізації інноваційної стратегії на машинобудівному підприємстві, класифіковані за ознакою ієрархічності як показники оцінювання: специфічні – стратегічної результативності; універсальні – стратегічної, поточної та оперативної результативності. Вони застосовні для: визначення інноваційних витрат, динаміки змін; здійснення ієрархічного оцінювання та узагальнення його результатів.

6. Має наукову новизну авторське вдосконалення методичного підходу до мінімізації ризиків в інноваційній діяльності підприємств. Його особливостями є: визначенні стратегічної складової щодо оцінювання ризиків при вирішенні поточного завдання, що розширює сферу аналізу ризиків, сприяючи більш повному розумінню проблемної області;

оцінювання ризиків в розрізі життєвих циклів інноваційного проєкту; застосування для оцінювання ризиків стратегічної та поточної складової завдання однакового інструментарію (метод експертних оцінок), що забезпечує інформаційно-аналітичну порівнянність та корелятивність їх даних та результатів; ієрархічна послідовність – спочатку оцінюються ризики стратегічної сфери потім поточної, що сприяє запобіганню неврахування ризиків та поліпшенню точності оцінювання їх впливу.

Практична цінність положень, висновків та результатів дисертації та рекомендації щодо їхнього використання

Сукупність представлених у роботі результатів має практичну цінність. З результатів роботи, які мають найбільшу практичну цінність, слід відзначити: методичне та аналітичне забезпечення стратегічного управління інноваційною діяльністю промислового підприємства на основі використання потенціалу інноваційного бізнес-партнерства; відповідні управлінські інструменти мінімізації ризиків інноваційної діяльності та оцінювання результативності інноваційної діяльності.

Зазначені результати є завершеними, конкретними та готовими до практичного використання й заслуговують на використання в стратегічному управлінні інноваційною діяльністю промислових підприємства, які дозволяють їх керівництву удосконалити процес управління в цілому. Рекомендації впроваджені діючими підприємствами, а також Державним університетом «Одеська політехніка», про що є відповідні довідки та акти.

Зауваження до роботи та її дискусійні положення

До недоліків та зауважень дискусійного характеру слід віднести таке:

1. В дисертаційній роботі простежується наступна послідовність освітлення теоретичних понять інноваційної діяльності, а саме: стратегії підприємства (п. 1.1.); загальної стратегії промислового підприємства та бізнес-партнерства (п. 1.2); інноваційної стратегії (п. 1.3); стратегування (п. 3.1). Бачиться, що поєднання цього матеріалу єдиним блоком надало б комплексність та системність опису при незмінності наукової значущості.

2. Автор характеризує прояв ролі цільової функції стратегії в діяльності суб'єкта господарювання як: зразок, влада, конкурентна позиція підприємства, система мотивації й контролю персоналу, реакція на зовнішні виклики (п.1.1), тим самим поєднавши вітчизняний та закордонний досвід. Було б доцільно визначити закордонний досвід стратегування окремо, що більш би сприяло його адаптації до вітчизняних реалій господарювання.

3. В п. 1.1 автор пропонує рекомендації щодо вибору типу управління промисловим підприємством (табл. 1.4), де вибір типу управління значною мірою визначають технологічний тип підприємства і його розміри, що враховують діючі рекомендації щодо визначення найбільш ефективного типу управління залежно від технологічного типу й розмірів підприємства. Разом з цим, не враховано інноваційний тип підприємства як окремий технологічний

тип. А це сприяло б вибору відповідного типу управління підприємством та у подальшому – створеним ним бізнес-партнерством.

4. У розділі 2, п. 2.3 автором обґрунтовано загальний характер та притаманність кожному підприємству низки проблем, що заважають посилення ролі машинобудування в економіці України, реалізації рекомендованих напрямків інноваційних стратегій, пріоритетів промислової політики й інноваційної діяльності. Можна з цим підходом погодитися в цілому, проте слід відмітити, що саме індивідуалізація проблем відповідно зазначених напрямків сприятиме конкретизації напрямів та результативності використання інноваційного потенціалу бізнес-партнерами.

5. У розділі 3, п. 3.1 автор пропонує алгоритм реалізації інноваційної стратегії розвитку промислового підприємства на основі використання інноваційного потенціалу бізнес-партнерами (рис.3.2). Вважаємо, що функції оцінки, присутні в етапах 10 «Оцінка результатів, аналіз, визначення недоліків і забезпечення зворотних зв'язків» та 12 «Оцінка і за необхідності зміна організаційної структури» дублюються. Доцільно спростити алгоритм, що надасть йому алгоритму швидкості в зміні етапів та логічність, суттєво не змінюючи функціональну властивість та наукову цінність.

6. В розділі 3, п. 3.1 автор пропонує підприємствам для розроблення загальної стратегії узагальнену структуру системи стратегічного управління, яку подано в описовій текстовій формі. Вважаємо, що більш доречною формою подання була б таблична – конкретно, в вигляді табличного порівняння декількох підходів з пропонуванням складу структури системи стратегічного управління для кожного випадку окремо.

Проте, наведені зауваження та дискусійні моменти роботи неprinципові та не знижують значущості її наукових та практичних результатів, отриманих Криворотенко О.О., а є підставою для подальших його досліджень.

Академічна доброчесність та відповідність дисертації вимогам

Порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, само плагіату, фабрикації, фальсифікації) в дисертації та наукових працях, у яких висвітлені основні наукові результати дисертаційного дослідження Криворотенка О.О., не виявлено.

Дисертаційна робота Криворотенка Олега Олеговича на тему «Потенціал інноваційного бізнес-партнерства в стратегуванні розвитку промислового підприємства» є самостійною кваліфікаційною науковою працею, яка виконана на актуальну тему та вирішує актуальне наукове завдання. За своїм змістом відповідає спеціальності 073 – Менеджмент. Отримані результати та висновки мають наукову новизну, важливе теоретичне та практичне значення, роблять безперечний внесок у теорію та практику управління підприємствами.

Дослідження виконано на достатньо високому науковому рівні, його положення, результати і висновки є достатньо аргументованими. Впровадження отриманих результатів підтверджено документально.

Опубліковані праці відображають основні положення дисертації. Вимоги Постанови КМУ від 06.03.2019 № 167 «Про проведення експерименту з присудження ступеню доктора філософії» зі змінами, згідно Постанови КМУ від 21.10.2020 № 979, до кількості публікацій у спеціалізованих виданнях виконано. Наукові результати, викладені у дисертації та публікаціях, одержані автором самостійно та повною мірою відображають основні результати та наукову новизну дослідження.

Основні результати дослідження представлено на 4-х міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях.

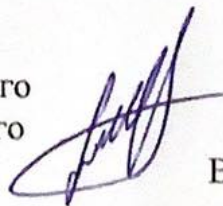
Дисертаційну роботу побудовано логічне, структуровано та оформлено із дотриманням вимог наукового стилю та Державного стандарту.

Загальний висновок

За своїм змістом, актуальністю, науковою новизною та практичною цінністю дисертація Криворотенка О.О. на тему «Потенціал інноваційного бізнес-партнерства в стратегуванні постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № розвитку промислового підприємства» відповідає вимогам: пунктів 10, 11, 12 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого 167 зі змінами згідно Постанови КМУ від 21.10.2020 № 979 та чинним вимогам МОН України, а її автор – Криворотенко Олег Олегович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент.

Офіційний опонент:

Доктор економічних наук, професор
доцент кафедри фінансів та інноваційного
менеджменту Вінницького національного
технічного університету МОН України

В'ячеслав ДЖЕДЖУЛА

Підпис д.е.н., професора В.В. Джеджули завіряю:

Вчений секретар

Анатолій ПОПЛАВСЬКИЙ